

NIEUWSBRIEF

Maandelijkse uitgave, editie september 2019

Nieuws van de Stichting

- **Eumedion: Europese taxonomie van 'groene activiteiten' gaat niet werken zonder betrouwbare data**

Het voorgestelde Europese classificatiesysteem ('taxonomie') om na te gaan hoe 'groen' (ondernemings)activiteiten en beleggingsproducten zijn, gaat niet goed werken zonder betrouwbare, vergelijkbare en door een onafhankelijke partij geverifieerde data. Een uniform verslaggevingsraamwerk ten aanzien van niet-financiële informatie is daarom onontbeerlijk. Dit schrijft Eumedion in haar op 13 september jl. ingediende reactie op het door de Europese Technische Expertgroep Duurzame Financiering opgestelde classificatiesysteem. Het systeem bevat screeningscriteria voor 67 activiteiten in de sectoren landbouw, bosbouw, industrie, energie, transport, water en afval, ICT en gebouwen welke "een substantiële bijdrage kunnen leveren aan het tegengaan van klimaatverandering". Eumedion is bang dat de complexiteit van de voorgestelde taxonomie ondernemingen en institutionele beleggers kopschuw maken om het te gebruiken. Eumedion beveelt daarom aan om de toegankelijkheid en bruikbaarheid ervan sterk te verbeteren. Verder heeft Eumedion moeite met het voorstel om de activiteiten van ondernemingen en de beleggingsproducten alleen te screenen op de mate van 'groenheid' en op bepaalde minimum sociale normen, terwijl de governancestructuur van de ondernemingen geheel buiten beschouwing wordt gelaten. Dit past volgens Eumedion niet bij de 'integrale benadering' van ondernemingen door institutionele beleggers. Beleggers screenen ondernemingen op zowel milieu, sociale én governancefactoren. Eumedion beveelt daarom aan om de taxonomie te verrijken

met minimum governancenormen. De gehele reactie kan worden gedownload via: <http://bit.ly/2mejZzR>.

- **Eumedion steunt ESG-verslaggevingsprojecten van Europees 'Corporate Reporting Lab'**

Eumedion juicht het toe dat het Europese 'Corporate Reporting Lab' gaat onderzoeken op welke wijze ondernemingen betekenisvol kunnen rapporteren over mensenrechten en andere sociale aangelegenheden in de 'toeleveringsketen' en over de wijze waarop zij werknemers aantrekken, ontwikkelen en behouden. Dit blijkt uit de op 24 september jl. ingezonden reactie op de consultatie over de toekomstige projecten van het Europese 'Corporate Reporting Lab'. Het Lab werd in november 2018 door de European Financial Reporting Group (EFRAG) opgericht naar aanleiding van het begin 2018 door de Europese Commissie gepubliceerde Actieplan 'Sustainable Finance'. Het Lab richt zich op het stimuleren van innovaties op het terrein van verslaggeving in Europa en richt zich in het bijzonder op niet-financiële verslaggeving, waaronder verslaggeving over duurzaamheid. Het eerste verslaggevingsproject van het Lab heeft betrekking op verslaggeving over de impact van klimaatverandering. Dit project zal eind 2019 zijn afgerond. Het Lab vraagt belanghebbenden nu om input voor mogelijk toekomstige projecten. Naast de hiervoor genoemde 'sociale' verslaggevingsonderwerpen, acht Eumedion het ook van belang dat het Lab in de nabije toekomst 'good practices' opstelt over verslaggeving ten aanzien van niet-financiële risico's en over de uitvoering van materialiteitsanalyses. De gehele reactie kan worden gedownload via: <http://bit.ly/2lIz8Uj>.

- **Eumedion steunt wetsvoorstel 'dwangakkoord' om onnodige faillissementen te voorkomen**

Eumedion is verheugd dat het wetsvoorstel voorziet in een preventief herstructureringsraamwerk waardoor onnodige faillissementen van levensvatbare ondernemingen kunnen worden voorkomen. Dit schrijft Eumedion in haar op 10 september jl. naar de Tweede Kamer verstuurde brief waarin commentaar wordt gegeven op het wetsvoorstel. Door het wetsvoorstel wordt de praktijk een halt toegeroepen waarbij een kleine minderheid onwillige schuldeisers of aandeelhouders een akkoord op onredelijke gronden kan dwarsbomen en daarmee de herstructurering van een levensvatbare onderneming kan frustreren. In het wetsvoorstel wordt geregeld dat de rechter een akkoord kan homologeren waardoor het algemeen verbindend is voor alle daarbij betrokken schuldeisers en aandeelhouders (het zogenoemde 'dwangakkoord'). Eumedion schrijft in haar brief dat de meeste elementen van het wetsvoorstel op haar steun kunnen rekenen. Wel uit Eumedion haar zorgen over de voorgestelde stemprocedure. Volgens Eumedion bestaat het risico dat niet alle aandeelhouders van beursgenoteerde ondernemingen in staat zullen zijn om te stemmen over een akkoord. Verder vindt Eumedion het te ver gaan dat aandeelhouders en schuldeisers de mogelijkheid tot het instellen van hoger beroep wordt ontnomen. Daarnaast meent Eumedion dat de benoeming van een onafhankelijke deskundige verplicht zou moeten zijn bij een disproportionele aantasting van de rechten van aandeelhouders. De gehele brief is te downloaden via: <http://bit.ly/2kEVNGq>.

Uit het bestuur

- Tijdens de vergadering van het **Dagelijks bestuur** van 6 september jl. werden o.a. de halfjaarcijfers en het conceptpersoneelsreglement van Eumedion besproken. Tevens werden de Eumedion-reacties op het wetsvoorstel 'dwangakkoord' en op het consultatiedocument over 'groene taxonomie' vastgesteld.

Activiteiten Commissies

- De **Juridische Commissie** vergaderde op 5 september jl. over de conceptreactie van Eumedion op het wetsvoorstel 'dwangakkoord' en op het Europese consultatiedocument inzake 'groene taxonomie'.
- De **Beleggingscommissie** besprak tijdens haar vergadering van 26 september jl. onder meer over de conceptspeerpuntenbrief 2020, over de mogelijkheid om zogenoemde 'positieve' alerts uit te sturen en over een nieuwe beleidslijn t.a.v. machtigingen om nieuwe aandelen uit te geven en om daarop het voorkeursrecht voor bestaande aandeelhouders te beperken of uit te sluiten.
- De **PR Commissie** vergaderde op 26 september jl. onder meer over de herziene Eumedion-website, het Eumedion-symposium 2019 en mogelijke 'mediamomenten' in de komende maanden.

Komende activiteiten

- **8 oktober 2019, Vergadering Algemeen bestuur.** Op de agenda staan o.a. de vaststelling van de Eumedion Speerpuntenbrief 2020 en het concept position paper over de toekomst van de verslaggeving door beursgenoteerde ondernemingen.
- **5 november 2019, vanaf 13.00 uur, Eumedion-symposium te Utrecht.** Sprekers als Hans Hoogervorst (IASB), Gerard Paulides (Vopak), Corien Wortmann (ABP), Carin Gorter (lid auditcommissies van TKH Group en Basic-Fit) en Hanneke Overbeek (EY) zullen, onder leiding van dagvoorzitter Steven Hijink (Radboud Universiteit Nijmegen), ingaan op het thema 'De toekomst van de verslaggeving van beursondernemingen'. Inschrijven is mogelijk via info@eumedion.nl.

Nieuws uit Den Haag

- **Eerste Kamer stelt vragen over definitie van 'vermogensbeheerders' in richtlijn aandeelhoudersrechten**

Het is in het wetsvoorstel ter implementatie van de herziene Europese richtlijn aandeelhoudersrechten niet duidelijk wat precies onder de definitie van

'vermogensbeheerder' wordt verstaan. De VVD-fractie in de Eerste Kamer heeft daarom de ministers van Financiën en van Rechtsbescherming gevraagd hier meer helderheid over te verschaffen. Dit blijkt uit het op 17 september jl. door de Eerste Kamer vastgestelde nader voorlopig verslag bij het implementatiewetsvoorstel. De VVD-senatoren merken op dat bij een strikte toepassing van de definities uit het wetsvoorstel een Nederlands pensioenfonds of verzekeraar alleen informatie openbaar hoeft te maken die voortvloeit uit eventuele (vermogensbeheer)overeenkomsten met een Nederlandse vermogensbeheerder. Nederlandse pensioenfondsen en verzekeraars hebben echter veel overeenkomsten met buitenlandse vermogensbeheerders. Deze zouden bij een strikte toepassing van de definitie dan buiten de transparantieregeling vallen. Dit zou de doelstelling van de herziene richtlijn – een grotere betrokkenheid van aandeelhouders en meer transparantie – kunnen ondermijnen. De VVD-senatoren hebben de ministers gevraagd of dit de bedoeling is. De Eerste Kamer heeft de ministers gevraagd binnen vier weken helderheid te verschaffen.

- **SER wil 'ingroeiquotum' voor ten minste 30% vrouwen in RvC's van beursondernemingen**

Beursgenoteerde ondernemingen die nog geen 30% vrouwelijke commissarissen hebben, mogen bij een vrijkomende plek in de raad van commissarissen (RvC) voortaan alleen nog een vrouw benoemen. Wijkt de aandeelhoudersvergadering (AVA) hiervan af, dan is de benoeming nietig. Dit stelt de Sociaal-Economische Raad (SER) voor in zijn op 20 september jl. vastgesteld advies aan het kabinet over meer diversiteit in de top van het bedrijfsleven. Volgens de SER is de aanpak van 'de lege stoel' in andere landen, zoals Duitsland, effectief gebleken. De SER stelt verder voor om het wettelijke streefcijfer van ten minste 30% vrouwelijke bestuurders te schrappen. In plaats daarvan moeten alle 'grote' ondernemingen (waaronder alle beursgenoteerde ondernemingen) zelf "passende en ambitieuze streefcijfers formuleren en concrete plannen maken om deze uit te voeren". Dat geldt ook voor de (zelf te definiëren) 'subtop' van deze

ondernemingen. Een passend en ambitieus streefcijfer betekent volgens de SER dat bij vacatures in een bestuur zonder vrouwen in principe ten minste een vrouw wordt benoemd. Bovendien dient het streefcijfer progressief te zijn (en streefcijfers mogen niet naar beneden worden bijgesteld). Wordt hiervan afgeweken dan zal dit moeten worden gemotiveerd en zal hierover ook openbaar verantwoording moeten worden afgelegd. De SER vindt dat de grote ondernemingen ook ten aanzien van culturele diversiteit streefcijfers moeten opstellen, de voortgang hierop moeten monitoren en moeten rapporteren wat de doelen en resultaten zijn. Het kabinet zal zich de komende maanden over het advies buigen en met een reactie komen. Regeringspartij D66 heeft zich op 12 september jl. al voorstander getoond van een zogenoemd ingroeiquotum. De democraten willen dat de top van beursgenoteerde ondernemingen uiterlijk in 2028 voor 30% uit vrouwen bestaat. Na dit jaar moeten nieuwe benoemingen van mannelijke bestuurders en commissarissen nietig worden verklaard totdat het 30%-quotum wel is gehaald. Eerder hebben de Tweede Kamerfracties van GroenLinks en de PvdA zich al voorstander getoond van een wettelijk vrouwenquotum.

Nieuws uit Brussel

- **Europese Raad bereikt akkoord over voorstel voor 'taxonomieverordening' inzake groene beleggingen**

Het wordt binnenkort duidelijker welke economische activiteiten een positief effect hebben op klimaat en milieu en welke niet. De permanente vertegenwoordigers van de Europese Raad hebben op 25 september jl. namelijk een akkoord bereikt over een voorstel voor een zogenoemde taxonomieverordening. De taxonomie zal ervoor zorgen dat het helderder wordt dat bepaalde financiële producten die als 'groen' worden gepresenteerd (bijvoorbeeld een duurzaam beleggingsfonds of een 'green bond') ook daadwerkelijk 'groen' zijn op basis van de economische activiteiten die zij financieren. Dit zal meer transparantie en zekerheid bieden voor institutionele beleggers die willen investeren in 'groene' financiële producten, zodat kapitaalstromen zich mogelijk meer gaan verschuiven naar duurzamere economische activiteiten. Het is

de bedoeling dat in later stadium de taxonomie wordt uitgebreid naar economische activiteiten met sociale en governance doelstellingen. Met het akkoord binnen de Europese Raad kunnen nu de onderhandelingen met het Europees Parlement (EP) en de Europese Commissie starten over de finale tekst van de verordening. Een aantal belangrijke tegenstellingen dient daarin te worden overbrugd. Zo vindt de Raad dat de verordening pas eind 2022 van kracht moet worden, terwijl het EP vindt dat dit al 2020 moet gebeuren. Daarnaast vindt de Raad dat elektriciteits-opwekkingsactiviteiten die nucleaire energie gebruiken als 'groen' mogen worden bestempeld, terwijl het EP hier tegen is. Inmiddels heeft de Europese Technische Expertgroep Duurzame Financiering al een voorstel gedaan voor een gedetailleerd classificatiesysteem om na te gaan hoe 'groen' (ondernemings)activiteiten en financiële producten zijn (zie onder 'Nieuws van de Stichting' hierboven). Het is de verwachting dat al in oktober de onderhandelingen tussen de Raad, het EP en de Commissie worden geopend.

- **Europese Commissie heeft meer tijd nodig voor finalisering richtsnoeren voor inhoud remuneratierapport**

Het is niet waarschijnlijk dat het de Europese Commissie nog voor het einde van dit jaar lukt om de finale versie van de niet-bindende richtsnoeren voor een standaard-presentatie van het remuneratierapport te publiceren. Dit stelde de Europese Commissie in een op 20 september jl. gehouden gezamenlijke vergadering van de EU-Raadswerkgroep Ondernemingsrecht en een expertgroep. De richtsnoeren moeten bijdragen aan een betere vergelijkbaarheid van de beloningen van de bestuurders van de Europese beursgenoteerde ondernemingen en aan een beter inzicht van stakeholders in de beloningspraktijken bij die ondernemingen. De Europese Commissie acht publicatie van de definitieve richtsnoeren in het eerste kwartaal van 2020 realistischer. De vertraging van de publicatie wordt veroorzaakt door de wisseling van de Europese Commissie en de grote hoeveelheid reacties op de

conceptrichtsnoeren die in maart 2019 in consultatie werden gebracht.

- **Ook Fins EU-voorzitterschap wil een "reboot" voor de Europese Kapitaalmarktunie**

Het in september 2015 gelanceerde Actieplan om in 2019 een Europese Kapitaalmarktunie bewerkstelligd te hebben, heeft tot onvoldoende resultaten geleid. Dit concludeert het Finse voorzitterschap van de Europese Raad in een op 9 september jl. gepubliceerd memo ter voorbereiding op de Informele ECOFIN-Raad van 13 en 14 september jl. in Helsinki. Alhoewel vrijwel alle 33 actiepunten uit het Actieplan inmiddels zijn gerealiseerd, is er in de EU nog geen sprake van een uniforme en concurrerende kapitaalmarkt. Volgens de huidige Raadsvoorzitter is een combinatie van wettelijke en niet-wettelijke maatregelen nodig om in de komende jaren vooruitgang te boeken. Zo zijn er nog te grote verschillen in nationale faillissements-, vennootschaps-, effecten- en belastingwetgeving. Het voorzitterschap realiseert zich tegelijkertijd dat het op deze terreinen moeilijk zal zijn om tot meer Europese harmonisatie te komen. De Finnen pleiten er vooral voor om het beleid te richten op het aantrekkelijker maken van de openbare kapitaalmarkt voor particuliere beleggers. Daarnaast moet het voor MKB-bedrijven gemakkelijker worden gemaakt om naar de beurs te gaan en daarbij zou ook meer gebruik kunnen worden gemaakt van nieuwe technologieën (bijvoorbeeld blockchain). Het memo van het Finse voorzitterschap loopt vooruit op het rapport van de 'Next CMU High-Level Group' over een verbreding en verdieping van de Europese Kapitaalmarktunie dat naar verwachting begin oktober aan de Nederlandse, Duitse en Franse ministers van Financiën zal worden aangeboden. Volgens het verslag van de Informele ECOFIN-Raad werd de noodzaak van een verdere verdieping en verbreding van de Europese Kapitaalmarktunie door de EU-lidstaten breed onderschreven.

Ondernemingsnieuws

- **Steeds meer moeilijkheden voor beursondernemingen om accountant te vinden**

Het ziet er niet naar uit dat AND International Publishers en Alumexx dit jaar

nog een accountant weten te vinden die hun jaarrekening over boekjaar 2019 wil controleren. Dit hebben de producent van digitale kaarten en de leverancier van aluminiumladders en -steigers deze maand bekend gemaakt. De jaarrekeningen over boekjaar 2018 van beide kleine beursgenoteerde ondernemingen werden nog gecontroleerd door Grant Thornton respectievelijk Accon avm. Deze accountantskantoren hebben echter op 1 juli jl. hun zogenoemde OOB-vergunning ingeleverd. Dientengevolge moeten de hiervoor genoemde ondernemingen op zoek naar een nieuwe accountant. Niet één van de zes accountantskantoren met een OOB-vergunning heeft een offerte uitgebracht op de controleopdracht van de ondernemingen. Volgens Alumexx beroepen de kantoren zich vooral op de arbeidskrachte in de markt en de inhoudelijke complexiteit. AND International Publishers en Alumexx zijn in gesprek met de Autoriteit Financiële Markten (AFM), de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en Euronext Amsterdam over een oplossing. AND International Publishers en Alumexx zijn overigens niet de enige Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen die nog geen accountant voor de controle van de 2019-jaarrekening hebben gevonden. Twaalf andere ondernemingen kampen met ditzelfde probleem: Esperite, Hydratec, RoodMicrotec, Oranjewoud, Value8, MKB Nedsense, IEX Group, Novisource, Lavide Holding, NSE, Plaza Centers en Mopoli. DGB Group ontsnapte de dans. De agritech-specialist meldde op 10 september jl. EY bereid te hebben gevonden om vanaf boekjaar 2019 de controle van de jaarrekening te doen. Geen enkel ander accountantskantoor toonde belangstelling om de controlewerkzaamheden uit te voeren.

- **Altice Europe wil niet verder met kritische Deloitte-accountant**

Altice Europe heeft besloten om Deloitte niet voor een tweede termijn van vijf jaar voor te dragen als controlerend accountant. Het kabelbedrijf stelt de voor 6 november a.s. uitgeschreven BAVA voor om KPMG als nieuwe accountant te benoemen. Dit blijkt uit de toelichting op de BAVA-agenda die op 23 september jl. is gepubliceerd. Deloitte-accountant Ben Dielissen had de corporate

governance bij Altice Europe als één van de kernpunten van de accountantscontrole over boekjaar 2018 aangemerkt “omdat de controlerende aandeelhouder de macht heeft om de besluitvorming in het bestuur te controleren”. Controlerend aandeelhouder Patrick Drahi, tevens uitvoerend ‘president’ van het (one-tier) Altice Europe-bestuur, drukte in 2018 tegen de zin van de niet-uitvoerende bestuurders het voorstel voor de toekenning van een miljoenenbonus aan CEO Alain Weill door. De accountant rapporteerde hierover in zijn controleverklaring (zie Nieuwsbrief van april 2019). Uit de toelichting op de BAVA-agenda wordt de kritische houding van de Deloitte-accountant niet als reden van de accountantswissel opgevoerd. De auditcommissie van Altice Europe vindt KPMG geschikter als accountant, vanwege haar ‘single audit’-aanpak en de “concurrerende offerte die aanzienlijke besparingen voor de onderneming zal opleveren”. De kosten van de jaarrekeningcontrole bij Altice Europe bedroegen zowel in 2018 als in 2017 € 5,5 miljoen.

- **Bestuurders GrandVision kunnen miljoenen aan bonussen bij verkoop HAL-belang tegemoet zien**

De bestuursvoorzitter en de CFO van GrandVision kunnen elk maximaal € 5,6 miljoen respectievelijk € 2,85 miljoen tegemoet zien als 76,7%-aandeelhouder HAL Trust erin slaagt zijn belang te verkopen aan EssilorLuxotica. Dit blijkt uit het voorstel tot wijziging van het beloningsbeleid van de optieketen dat op 23 september jl. werd gepubliceerd. Het voorstel voor het gewijzigde beloningsbeleid is ter vaststelling voorgelegd aan de voor 4 november a.s. bijeengeroepen BAVA. Volgens GrandVision is de mogelijkheid tot toekenning van een retentiebonus én een “risicocompensatievergoeding” in het geval van een ‘change of control’ nodig om de continuïteit van de bedrijfsvoering in lijn met de uitgezette strategie te kunnen borgen. Het aanblijven van de zittende bestuurders is daarbij van groot belang. HAL Trust sloot op 31 juli jl. een voorwaardelijke overeenkomst met de Frans-Italiaanse optieketen EssilorLuxotica om HAL’s meerderheidsbelang in GrandVision over te nemen. Onder meer de

mededingingsautoriteiten moeten de transactie nog goedkeuren. GrandVision stelt verder voor om de totale beloning voor bestuursvoorzitter Stephan Borchert bij 'normaal presteren' met 37% te verhogen en in het geval van maximaal presteren met 43%. Voor CFO Willem Eelman bedragen deze percentages 31% en 37%. GrandVision geeft in het voorstel geen reden waarom het noodzakelijk is de totale beloning met dergelijke percentages te verhogen. Wel stelt de AMX-onderneming dat bij het opstellen van het voorstel "de publieke opinie" inzake bestuurdersbeloningen in overweging is genomen. Het wordt uit het voorstel echter niet duidelijk op welke wijze dit is gebeurd.

- **Accountant Oranjewoud geeft ondanks FIOD-inval goedkeurende verklaring bij 2018-jaarrekening**

Met een vertraging van bijna 4,5 maand heeft Oranjewoud op 12 september jl. haar jaarrekening over boekjaar 2018 gepubliceerd. Externe accountant Hans Bod (PwC) heeft een goedkeurende verklaring afgegeven bij de jaarrekening. Uit de controle zijn namelijk geen bevindingen voortgekomen die duiden op het niet naleven van toepasselijke wet- en regelgeving door het ingenieursbureau. Dit terwijl de Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst (FIOD) op 15 februari jl. een inval bij Oranjewoud-dochter Strukton pleegde op basis van een verdenking van corruptie en valsheid in geschrifte bij het verkrijgen van een opdracht voor een metroproject in Riyad (Saoedi-Arabië). Uit de toelichting op de jaarrekening blijkt dat direct na de FIOD-inval, onder leiding van de directie van Strukton, een intern onderzoek is gestart. Uit dit onderzoek kwamen geen concrete aanwijzingen voor onregelmatigheden voort. De RvC van Oranjewoud heeft vervolgens een onafhankelijke externe juridische deskundige de kwaliteit van het interne onderzoek laten beoordelen. Deze deskundige heeft vastgesteld dat het interne onderzoek adequaat en zorgvuldig is uitgevoerd en dat er geen enkele concrete aanwijzing is voor de verdenkingen van de FIOD. De accountant heeft deze conclusie overgenomen. Wel merkt de accountant op dat de uitkomst van het FIOD-onderzoek onzeker is en dat het kan leiden tot een

bestrafing van de onderneming. Oranjewoud heeft de jaarrekening 2018 ter vaststelling aan de voor 24 oktober a.s. bijeengeroepen AVA voorgelegd.

- **Oprichters CM.com houden stevige greep op onderneming na beursgang**

Ook na de voor 11 oktober a.s. geplande beursgang van CM.com zullen de oprichters van het technologiebedrijf, Jeroen van Glabbeek en Gilbert Gooijers, een stevige greep op zowel de besluitvorming binnen het bestuur als van de AVA houden. Dit blijkt uit het op 30 september gepubliceerde prospectus. Jeroen van Glabbeek en Gilbert Gooijers zullen zitting blijven houden in het (op termijn) driekoppige statutaire bestuur (als voorzitter respectievelijk Chief Operating Officer), de meerderheid van aandelen blijven houden (57% - 67,6%) en lid worden van een zogenoemde oprichterscommissie die speciale zeggenschapsrechten krijgt. De oprichterscommissie moet verzekeren dat de oprichters ook in de meer verre toekomst actief betrokken blijven bij de onderneming. De oprichterscommissie zal onder meer de bevoegdheid krijgen om een derde van het aantal commissarissen te benoemen, te schorsen en te ontslaan, om de president-commissaris te benoemen, om het aantal bestuurders en commissarissen te bepalen en om voorstellen tot statutenwijziging, juridische fusie en afsplitsing, ontbinding en andere vormen van vennootschappelijke herstructurering goed te keuren. AVA-besluiten hieromtrent kunnen niet worden geïmplementeerd zonder de voorafgaande goedkeuring van de oprichterscommissie. Het is, voor zover bekend, de eerste keer dat een Nederlandse beursgenoteerde onderneming een 'oprichterscommissie' met verstrekende zeggenschapsbevoegdheden installeert. Het is bij Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen gebruikelijker om prioriteitsaandelen (aandelen met bijzondere zeggenschapsrechten, vergelijkbaar met die van de oprichterscommissie van CM.com) bij een onafhankelijke stichting te plaatsen.

- **AVA Mediaset akkoord met zetelverplaatsing naar Nederland; Vivendi tekent bezwaar aan**

De AVA's van Mediaset en Mediaset Espana hebben op 4 september jl. het

voorgenomen besluit tot fusie van beide ondernemingen goedgekeurd. Onderdeel van het fusiebesluit is om de gefuseerde entiteit onder de naam 'Media For Europe' (MFE) verder te laten gaan, om de statutaire zetel daarvan in Nederland te plaatsen en om een ruimhartiger loyaliteitsregeling voor de langetermijnaandeelhouders op te tuigen (zie Nieuwsbrief van augustus 2019). De rechtsgeldigheid van de AVA-besluiten wordt echter door aandeelhouder Vivendi betwist. Mediaset schorste namelijk het stemrecht op het 19,2%-belang dat Vivendi via een onafhankelijke trust in Mediaset houdt. Volgens Mediaset vloeide de schorsing logisch voort uit de bepalingen van de Italiaanse mediawet. Vivendi acht de schorsing van het stemrecht van de onafhankelijke trust echter in strijd met het EU Verdrag dat de vrijheid van kapitaalverkeer borgt. Vivendi heeft daarom op 4 september jl. aangekondigd de AVA-besluiten tot eventueel de Europese rechters te zullen aanvechten. In de aanloop daar naartoe heeft Vivendi op 23 september jl. een Spaanse rechter gevraagd het AVA-besluit van Mediaset Espana te vernietigen. Vivendi houdt ongeveer 1% van de aandelen van Mediaset Espana. Vivendi stelde verder dat de voor MFE voorgestelde governancestructuur momenteel "niet in Nederland bestaat" en dat het Mediaset AVA-besluit niet zou zijn genomen als de onafhankelijke trust zou hebben meegestemd. Mediaset ontkent dit en heeft een klacht tegen Vivendi bij de Italiaanse beurstoezichthouder ingediend. Vivendi neemt vooral aanstoot tegen de ruime loyaliteitsregeling bij MFE, de mogelijkheid voor het MFE-bestuur om het stemrecht van Vivendi te schorsen en de statutaire plicht voor aandeelhouders die 25% of 30% van de stemrechten gaan houden om een openbaar bod op alle aandelen uit te brengen. Vivendi heeft inmiddels een Nederlandse rechter gevraagd om deze statutaire bepalingen ongeldig te verklaren. Het is nog niet bekend wanneer de Nederlandse rechter uitspraak zal doen.

Overige interessante zaken

- **Meerderheid ISS-cliënten wil jaarlijks alle bestuurders en commissarissen (her)benoemen**

52% van de institutionele cliënten van stemadviesbureau ISS wil jaarlijks kunnen

stemmen over de (her)benoeming van alle bestuurders en commissarissen. De maximum benoemingstermijnen van bestuurders en commissarissen in veel EU-lidstaten, waaronder Nederland, zouden hieraan moeten worden aangepast. Dit blijkt uit de op 11 september jl. gepubliceerde resultaten van de ISS-consultatie over mogelijke aanpassingen in het 'standaardstembeleid' van ISS voor Europese landen. Niet-beleggers zijn veel minder enthousiast over het idee: slechts 24% van deze groep respondenten is voorstander van een standaard benoemingsperiode van één jaar. De meeste respondenten uit deze groep (29%) tonen zich voorstander van een benoemingstermijn van in beginsel 4 jaar of van de gebruikelijke lengte van de benoemingstermijn in een specifiek land. Uit de consultatie blijkt verder dat beleggers verwachten dat een onderneming onderzoekt wat de specifieke beleggerszorgen zijn omtrent een beloningsvoorstel als blijkt dat veel aandeelhouders tegen dit voorstel hebben gestemd. Als de onderneming dit niet doet, overwegen veel aandeelhouders in het volgende jaar tegen de (her)benoeming van de voorzitter van de remuneratiecommissie te stemmen. Uit de consultatie blijkt verder dat de meeste beleggers én niet-beleggers geen behoefte hebben aan een aanscherping van het ISS-standaardstembeleid ten aanzien van de decharge van bestuurders en commissarissen. Een negatief stemadvies ten aanzien van dit onderwerp is, volgens de respondenten, alleen gerechtvaardigd "in uitzonderlijke omstandigheden van significante zorgen" omtrent het door het bestuur gevoerde beleid en het door de RvC uitgeoefende toezicht. Later dit jaar zal ISS bekend maken of het standaardstembeleid op bepaalde punten zal worden aangepast.